

REGERINGEN

Regeringsbeslut 18

2005-09-29

S2005/7348/FH

Socialdepartementet

Statens folkhälsoinstitut
103 52 STOCKHOLM

Uppdrag att utreda förutsättningarna för att kartlägga livsmedelstillgängligheten i kommuner

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens folkhälsoinstitut att utreda förutsättningarna för att kartlägga livsmedelstillgängligheten i kommuner. Bland annat behöver konstruktionen av ett samlat index utredas, de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för insamling av data och redovisning av resultat undersökas samt vilka livsmedel som ska ingå i kartläggningen definieras.

Uppdraget skall genomföras i samråd med Livsmedelsverket och andra berörda myndigheter. Uppdraget skall utföras inom ramen för det ordinarie tilldelade anslaget.

Uppdraget skall rapporteras till Regeringen (Socialdepartementet) senast den 31 december 2006.

Ärendet

Regeringen uppdrog hösten 2003 åt Statens folkhälsoinstitut och Livsmedelsverket att ta fram ett underlag till en handlingsplan för goda matvanor och ökad fysisk aktivitet i befolkningen. Uppdraget avrapporterades i februari 2005 och innehåller en mängd förslag för att främja sunda matvanor och fysisk aktivitet på lokal, regional och nationell nivå. Ett av förslagen handlar om att utveckla ett index för kartläggning av livsmedelstillgängligheten i kommuner.

God livsmedelstillgänglighet är en grundläggande förutsättning för bra matvanor. För att människor ska ha möjlighet att välja hälsosam mat måste det finnas ett brett utbud av hälsosamma livsmedel. Befolkningen i stort, oavsett ekonomisk och social situation, ska ha tillgång till ett varierat utbud av livsmedel av hög kvalitet och överkomligt pris.

Hälsoinformation till befolkningen får inte önskvärd effekt om de livsmedel som rekommenderas inte finns inom rimligt avstånd för konsumenten eller är avsevärt dyrare än livsmedel av lägre näringskvalitet.

Livsmedelstillgänglighetens betydelse för matvanor och val av livsmedel i Sverige är relativt okänd och metoder behöver utvecklas för att beskriva utbudet på ett enkelt sätt. I dag saknas information om sortimentsutvecklingen och utbudet av livsmedel i olika typer av butiker och regioner. Det saknas därmed baslinjedata gentemot vilka åtgärder på folkhälsoområdet kan utvärderas.

Genom att kartlägga butiksnätet och utbudet av vissa nyckellivsmedel, exempelvis frukt och grönt, fisk och fullkornsbröd, skulle butiker med ett begränsat utbud kunna identifieras och i vilken grad konsumenter är beroende av dessa. Vidare skulle utbudet av energitäta, näringsfattiga produkter kunna mätas. En översikt av lokaliseringen av snabbmatsrestauranger med ett högt utbud av energität mat skulle kunna vägleda kommuner t.ex. vid prövning av ansökningar om etableringstillstånd inom kommunerna. Indexet skulle ge kommuner ett centralt planeringsverktyg och ett underlag för att påverka livsmedelstillgängligheten i kommunen. Ett samlat index skulle kunna föras in i Folkhälsoinstitutets databas Kommunala basfakta, som redan i dag används som ett verktyg och underlag i det lokala folkhälsoarbetet (Kommunala basfakta, www.fhi.se).

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Anna Halén

Kopia till
Fi/Ba
Regeringskansliets internrevision
Riksrevisionen
Socialutskottet
Sveriges Kommuner och Landsting
Jo/Ko
Jo/LD
Livsmedelsverket
Jordbruksverket
Konsumentverket